

בענין מזוזות - שיעור 834

I. איזה חדר מחויב במזוזה

- (א) **בית הכסא שלנו** שמיוחדים גם לדברים אחרים פטורים כיון דמלשון הפוסקים משמע דהפטור אינו משום הצואה הנמצאת שם אלא מפני שמיוחד לתשמיש שאינו של כבוד (ריטב"א פ"ק דיומ"א) ואפילו בבית שאיש ואשתו ישינים שם יש פוטרים אף שהוא בית דירה ממש ולכאורה בית שהוא מקום שקבוע ומיוחד לזנות אסור לקבוע שם מזוזה ומלון שנקרא night club שמיוחד לדברים אסורים יותר טוב שלא לקבוע ואם קובע אין לברך עליו
- (ב) **דלת שנסתם** עיין בערוך השלחן (רפ"ו - ל"ח) דדוקא אם נסתם לגמרי אבל בסתימה בעלמא אפילו העמיד שם ארגז גדול שאי אפשר לילך דרך פתח זה חייבים במזוזה אמנם האג"מ (י"ד קט"ז) דאין בעי פריץ את פצימיו דהיינו נסתם לגמרי וכן סברו רוב הפוסקים דאינו מחויב
- (ג) **ארון גדולה** שהיא ד' אמות על ד' אמות שאין נכנסין שם רק משתמשים על ידי הושטה פטור ממזוזה ועוד דהתורה לא מחייב ארון רק בית (ד"ע)
- (ד) **BOILER ROOM** אם יש שם תשמישי הבית אז היא חלק וחייב במזוזה ואם לאו אינו בכלל חלק מן הדירה ופטור
- (ה) **WALK-IN REFRIGERATOR** אין מחויב במזוזה כיון שהוא אי אפשר להשאר שם לזמן ולכן ה' ELEVATOR אין צריך מזוזה
- (ו) **EMERGENCY EXIT** והוא הדין FIRE ESCAPE (ספר הלכות מזוזה השלם דף ס"ז) דאין צריך מזוזה
- (ז) **REVOLVING DOOR** נראה דאינו חייב כי אם במזוזה אחד בימין הכניסה
- (ח) **PORCH BEAMS** שנעשה רק לסמיכה להגג אין צריך מזוזה (י"ד רפ"ו - ו) ועיין בחזו"א (י"ד קט"ז - ג) דאם נשתמש לצורת הפתח לטלטול חייבים
- (ט) **קביעת מזוזה** היא לפי היכר ציר אפילו אם רוב כניסות להחדר אינו כן (אג"מ י"ד ה - מ"ג - ח) ואם היכר ציר לשניהם הולכין אחר עיקר הכניסה
- (י) **מציאות הכניסה דאינשי** גם אלו שנכנסין שלא ברשות קובעת את מקום המזוזות ולא החלטת בעל הבית (אג"מ י"ד ה - מ"ג - ז)
- (יא) **בית שיש לו שתי כניסות** מרשות הרבים אחת משתמשים בה רק בשבתות ויו"ט והאחרת משתמשים בה בימי החול היא העיקר וקובעות המזוזות לדרכן (אג"מ י"ד ה - מ"ג - ה)
- (יב) **השוכר על שנה** לתשמיש פעמים בשבוע הוא כהבעלים שיש גם כן לפוטרו (אג"מ י"ד ח - קט"ח)
- (יג) **והחניות שבשוק** פטורות אפילו שהוא יושב שם כל היום (ט"ז רפ"ז - י) ודלא כהדרישה והפתחי תשובה (אג"מ י"ד ח - קט"ח)
- (יד) **השוכר דירה** צריך לקבוע המזוזות מיד שנכנס בו אבל יותר טוב לברך עליהם אחר שלושים ימים (אג"מ י"ד ח - קט"ט)
- (טו) **קשה להוציא המזוזה** כדי לבדקה ורוצה לקבוע מזוזה אחרת ולבטלו הראשונה ליכא שום עצה להשאיר הראשונה ומוכרחים לסלקו אף שיגרום הפסד (אג"מ י"ד ח - קפ"ג)
- (טז) **נכרי שרוצה שיקבע לו** המשכיר מזוזה בפתחו אסור לקבוע לו מזוזה פסולה דאסור לגנוב דעת הבריות אפילו דעת נכרי וג"כ משום הפסד שכירות אסור ורק משום איבה מותר לקבוע מזוזה כשרה (אג"מ י"ד ח - קפ"ד) אם באופן שאין להשכיר לשוכר אחר יש להתיר

II. פסקי הערוך השלחן

- (א) **אם אין המזוזה בתוך תיק** אסור להניח ידו עליה וליגע בידו בלי הפסק כמו בס"ת (עה"ש רפ"ה - ה בשם הגרע"א)

(ב) **יש להסתפק** כשהישראל מחזיק בביתו משרתים אינם יהודים ומייחד להם חדר להם לבדם אם אותו החדר חייב במזוזה ונראה דחייב ולא דמי למשכיר ביתו לאינו יהודי דפטור דחובת הדר היא (עה"ש רפ"ו - ג)

(ג) **בית או חדר** שאין דרים בו רק חפציו שם כמו garage חייב במזוזה (יומא י"א ועה"ש רפ"ו - ד)

(ד) **בית האסורים** פטורים במזוזה (עה"ש רפ"ו - ה) וע"ע בסעיף ד' דחייבין ואבאר

(ה) **מי שאין לו מזוזה בפתחו** אסור לו להשהות בו אפילו רגע וצריך לקנות מזוזה ולקובעה מיד ואם הוא שבת אם יש לו חדר אחר לא ישב בחדר זו (רפ"ה - ה)

(ו) **בתי כנסיות** פטורים מן המזוזה דזהו מקדש מעט ולא לדירה אבל בית המדרש יש מחלוקת בדבר וקובע בלא ברכה

III. מספר חובת הדר

(א) **מותר ליקח מזוזה** מפתח זה ולקבעה בפתח אחר ודוקא בפתח שגם הוא חיובו כראשון (דף י"ח)

(ב) **היוצא מן הבית** לא יטול המזוזה אם בדעתו להשכירו לישראל ומ"מ מותר לבקש דמיה וכן מותר ליטלה ולקבוע מזוזה אחרת שאינה חשובה כל כך והיוצא על דעת להרוס הבית מותר ליטלה וכן אם משכירו לעכו"ם

(ג) **אסור למסור מזוזה לעכו"ם** ואם יש חשש משום איבה או משום סכנה מותר

(ד) **מקום המיוחד לתשמישי דירה** כגון אוצרות יין ושמן ובזמננו storage room חייב במזוזה (רפ"ו - ה) אם הוא ד' אמות על ד' אמות

(ה) **השוכר בחוץ לארץ** דירה ליותר מל' יום בקנין שאינו יכול לחזור בו יקבע מיד בלא ברכה ולאחר ל' יטלנה ויחזור ויקבענה בכרכה (דף ל"ה) אבל הדר במלון עד ל' יום פטור (דף ל"ה)

(ו) **בתי חולים** פטורים שעיקרם לדירת עראי (דף ל"ג)

(ז) **בתי מלאכה** ומשרדים וחנויות קובעין מזוזות ומ"מ אין לברך עליהן (דף ל"ד)

(ח) **חדר שאין בו** ד' אמות על ד' אמות פטור (רפ"ו - יג) ואם יש בו כדי לרבע ד' אמות על ד' אמות יקבע בלא ברכה (דף ל"ט)

(ט) **אין הפתח חייב במזוזה** (רפ"ז - ה) אא"כ יש בו ב' מזוזות (דף מ"ה)

(י) **תקרת הבית** יש אומרים שאינו נידון כמשקוף (חזו"א) ויש חולקין (דף נ"ג)

(יא) **פתח שאין לו דלתות** יקבע בלא ברכה (רפ"ו - ט"ו)

(יב) **מקום קביעותו** הוא בתחילת שליש העליון של גובה חלל הפתח ואם הפתח גבוה ביותר יניחנה כנגד כתפיו אף למטה משליש העליון (רפ"ט - ז)

(יג) **לכתחלה** יקבענה באלכסון ראשה כלפי פנים ואם אי אפשר יקבענה זקופה אבל קבועה הפוכה אינו יוצא (רמ"א רפ"ט)

(יד) **באיזה מקום עדיף** לקבוע המזוזה על הכותל מבחוץ או על הכותל מבפנים כשאי אפשר בענין אחר מסתברא דעדיף טפי לקבוע מבחוץ אבל אם מבפנים יכול לקבעה בחלל הפתח יותר טוב בלפנים

(טו) **יחזקנה במסמרים** אבל קבעה בדבק כשרה (דף ע"ג) בשם הערוך השלחן (רפ"ט - ט"ו)

(טז) **בירך** על כמה מזוזות לא יפסיק ביניהם ואם הפסיק חוזר ומברך (דף ע"ט)

(יז) **נטלה** על מנת לבודקה אין צריך לברך ועיין בערוך השלחן שאם מחזירה אחר יום יברך